

godkendt d. 12.05.2022 – Pædagogisk Råd

Fælles Pædagogisk Didaktisk Grundlag, Social- og Sundhedsuddannelserne, Diakonissestiftelsen

Social- og sundhedsuddannelserne på Diakonissestiftelsen udvikler sig kontinuerligt som følge af interne og eksterne forhold. Undervisernes individuelle og organisatoriske læring, samarbejdet med Diakonissestiftelsens uddannelsescenters øvrige uddannelser og samarbejdet med eksterne samarbejdspartnere f.eks. fra praktiksamarbejdet og Danske SOSU skoler. De ministerielle bekendtgørelser, udvikling og forskning inden for relaterede fag, og samfundets udvikling og ændringer i krav til sundhedsprofessionelle vil til stadighed influere på skolens pædagogiske didaktiske grundlag.

Formuleringen af social- og sundhedsuddannelsens pædagogisk didaktiske grundlag har til formål at sikre, at alle aktører involveret i uddannelsen, forstår rationalet bag og forpligter sig til at handle i overensstemmelse med grundlaget. Med et afsæt i beskrivelsen af det pædagogisk didaktiske grundlag kan diskurser gennemføres og pædagogisk teori, metode, indhold, roller, evaluering og kvalitetssikring kan udvikles i det kollegiale fællesskab. Det ledelsesmæssige ansvar i forhold til pædagogik og didaktik, kan ved hjælp af formuleringen af grundlaget, tage afsæt i en faglig ledelse, der støtter underviserne i at fastholde, udføre og udvikle undervisningsaktiviteter og fastsætte de ønskede indikatorer i en kvalitetssikring af uddannelsen.

Pædagogisk professionalitet i social- og sundhedsuddannelserne

I bogen "Pedagogisk profesionalitet" beskæftiger Erling Lars Dale sig med skoleudvikling og han argumenterer for, at skolen som organisation må reflektere over sig selv som et socialt system, for at kunne udvikle sig i takt med omgivelsernes kontinuerlige ændrede krav og påvirkninger. Hvis udvikling alene er overladt til individers refleksion, vil nytænkning og udvikling forblive overfladisk. Skolens aktiviteter bør derfor organiseres så det bliver muligt at gennemføre fælles refleksion over aktiviteter og deres grundlag (Dale 2008). Med aktivitet forstås et sæt handlinger, der har funktioner i forhold til hinanden, og som fordrer kompetencer på forskellige niveauer.

Underviserens aktiviteter og tilhørende kompetenceniveauer er for eksempel:

- At undervise (kompetenceniveau 1: K1)
- At planlægge undervisning (kompetenceniveau 2: K2)
- At fremstille begreber om undervisning (kompetenceniveau 3: K3)

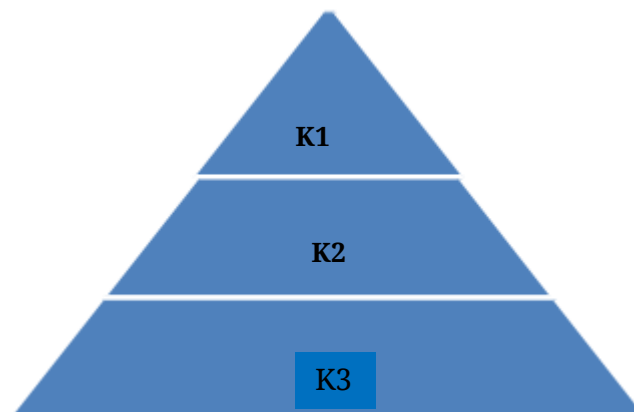
At gennemføre undervisning (K1) ud fra en undervisningsplan/læreplan (K2) legitimeret i forhold til pædagogisk didaktisk teori (K3) er professionel undervisning. Undervisernes pædagogiske professionalitet afhænger altså af, at de gennemfører undervisning i overensstemmelse med læreplaner for teoretisk undervisning, som de har været med til at udvikle gennem kommunikation styret af pædagogisk teori – teori om mål, indhold, metode og evaluering i planer og undervisning.

Pædagogisk professionalitet knytter sig til tre temaer:

Konsistens: Sammenhæng mellem mål, indhold og undervisningsmetoder i planer for teoretisk undervisning. Undervisere må være i stand til at formulere og evaluere denne sammenhæng.

Realitet handler om at realisere planer for teoretisk undervisning i deres aktuelle udformning. Undervisere skal være i stand til at evaluere planers intentioner (hvad vil vi?) i forhold til undervisningens realitet (hvad gør vi?), og at vurdere planer i forhold til ressourcer.

Kritisk drøftelse af konsistens og realitet i planer for teoretisk undervisning i forhold til det pædagogiske grundlag. Undervisere må være i stand til at kritisere og korrigere planer for teoretisk undervisning, når der identificeres fejl og mangler, og komme med forslag til fornyelse af den overordnede LUP og uddannelsesordning, når det er påkrævet.

K3: at fremstille begreber om undervisning

Fx didaktisk teori, præmisser, dannelsesideal, etik, livssyn.

Indeholder de rammer og vilkår den pædagogiske virksomhed skal agere under. K3 gives af de ministerielle love og bekendtgørelser, organisationens institutionsgrundlag, Pædagogisk Råds drøftelser samt pågældende uddannelsesområdes valgte strategi.

K2: at planlægge undervisning

Planlægning og organisering af undervisningens indhold, mål, metode, evaluering og elevernes forudsætninger. Fra Den Lokale Undervisningsplan, hvori temaer, fordeling og vægtning er beskrevet, beskriver den fagansvarlige underviser læreplanen for fagområdet, og fordeler lektioner ud over relevante skoleperioder og laver læseplan til elever. Fagansvarlig foreslår fordeling af lektioner i forhold til temaer og skoleperioder og bestemmer hvorvidt lektionerne skal fordeles i enkeltstående eller sammenhængende lektioner. Den fagansvarlige underviser udarbejder undervisningsmateriale, elevmateriale i form af opgaver, kompendium, litteraturliste mv. Såfremt der er andre undervisere, der supplerer undervisningen inden for faget, skal disse respektere læreplan og læseplan. I det tværfaglige team drøftes den fagintegrerede undervisning og der laves i fællesskab læreplan for disse.

K1: at udførelse af den konkrete undervisningssituation. Undervisningen kan foregå som oplæg, plenumdiskussioner, projektopgaver, gruppearbejde, forumteater, skill-lab øvelser, rollespil, filmforevisning, skriftligt arbejde, tests mv. Det er den fagansvarlige underviser, der har ansvaret for at beskrive de velegnede metoder til de pågældende lektioner.

Uddannelses- og læringsyn

Vores uddannelses- og læringsyn tager udgangspunkt i, at eleverne er sociale og ansvarlige, og at alle har et personligt udviklingspotentiale. Læring ses derfor udviklet af og i sociale sammenhænge, hvor resultatet af læringsprocessen er afhængig af vekselvirkningen mellem den enkelte elevs samspil med omgivelserne, samt bearbejdning og refleksion over de oplevelser, som læringsituationen byder på. Uddannelsesrammerne er derfor tilrettelagt, så de både fremmer dialog og læring.

Læringsaktiviteterne er af erhvervsfaglig karakter og er derfor tilrettelagt med tæt reference til praksis. Eleven får mulighed for at arbejde med problemstillinger, der styrker de erhvervsfaglige kompetencer. De afvekslende principper og metoder i undervisningen er valgt med henblik på at styrke elevernes læring, motivation for læring og udvikling samt give dem indblik i egne faglige og personlige potentialer.

Med inspiration i et socialkonstruktivistisk læringsyn forstås læring som en proces, hvor den enkelte bygger videre på allerede kendt viden, og at man i høj grad lærer i samværet med andre. Eleverne er således medskabere af egen læring. Når eleverne er medskabere af egen læring, kræver det elevernes deltagelse og aktive medleven i processen med at konstruere ny meningsfuld og brugbar viden. Ligesom det er nødvendigt, at elevernes forståelser bliver inddraget og medtænkt i undervisningen.

Organisering af undervisning

Undervisningen er forankret i holdundervisning med det formål at udvikle et fagligt, trygt og socialt fællesskab. I undervisningen er der fokus på elevens læring, og der veksles mellem nedenstående principper og metoder, som kan tilgodese differentiering i undervisningen:

- Oplæg fra underviser med henblik på fælles diskussion i klassen
- Arbejde i teams ud fra principperne i Kollaborativ Læring
- Arbejde i teams ud fra principperne i Kooperativ Læring (CL)
- Casearbejde
- Projektorienteret arbejde
- Praksisnære øvelser, fx simulations-/rollespil
- Eksperimenterende arbejde, fx i laboratoriet
- Fokus på talentarbejde som en del af undervisningsdifferentieringen

Undervisningen er præget af tydelig målsætning (hvad skal vi nå? hvorfor? med hvilke midler?), samt tydelig feedback-kultur på såvel enkelte dele i undervisningen som længere forløb.

Det sproglige element

SOSU, UCD benytter sig af EUD-sprogscreening til sproglig screening af eleverne. Der udarbejdes en oversigt over de enkelte hold på baggrund af screeningsresultaterne, således at lærerne kan få indblik i, hvilke elever, der har brug for ekstra sproglig støtte i undervisningen, og hvilke elever, som har brug for en samtale med læsevejleder og evt. ordblindetest/specialpædagogisk støtte. Screeningsværktøjet består af to screeninger, som tilsammen angiver, hvilke former for sproglige udfordringer, den enkelte elev måtte have. Den ene screening har fokus på fagligt og førfagligt ordforråd, mens den anden har generelt fokus på læsning, lytning og skrivning/stavning.

EUD-sprogscreening giver læreren mulighed for at tilrettelægge undervisningen differentieret, således at alle elever får mest muligt ud af undervisningen. Det er skolens læsevejleder, som står for screeningen, og læsevejlederen kan også støtte læreren i, hvordan resultatet af screeningen kan bruges i planlægningen af undervisning.

Lærerens fokus på det sproglige element i undervisningen understøttes også af det didaktiske arbejde ud fra principperne om kooperativ læring /CL, da en af grundstenene i CL er, at vi indgår i relationer med hinanden via sprog, via dialog, via samtale og netop sproget i dialog er med til at fremme læring hos den enkelte, da det er i sprogødet, vi erkender, forstår og videre reflekterer over det forståede, som derved bundfælder sig som læring.

It-didaktik

Alle lærere benytter IT i undervisningen i meningsfulde sammenhænge, fx:

- Alle lærebøger har tilknyttede E-nøgler, som benyttes i undervisningen, således der dagligt arbejdes med ekstra materialer på nettet mv.
- Mange fremlæggelser (lærere og elever) produceres i digitaliseret lay-out-version (fx power-point, små filmproduktioner mv.), hvor det lay-outmæssige understøtter formidlingen.
- Lærerne har fået udleveret en Ipad, som kan benyttes til at understøtte fx simulationsundervisning og rollespil mv. ved at optage film, som bagefter gøres til genstand for pædagogisk drøftelse på holdet.
- Der er et klassesæt af Ipads til eleverne, som kan benyttes i undervisningen.
- Velfærdsteknologi er et tilbagevendende tema i den almene undervisning, men også i valgfagsuger såvel på grundforløbet, som på hovedforløbet.
- I forbindelse med simulationsundervisningen bruges simulationsdukker med sim-pads
- Eleverne skal anvende de af skolen valgte elektroniske platforme, fx Studie+

Kvalitetssikring

Ledelse og medarbejdere på skolen arbejder målrettet med kvalitetssikring ifht. de krav, der stilles, formuleret som 4 klare mål for erhvervsuddannelserne:

- Mål 1: Flere elever skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse.
- Mål 2: Flere skal fuldføre en erhvervsuddannelse.
- Mål 3: Erhvervsuddannelserne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige som muligt.
- Mål 4: Tilliden til og trivselen på erhvervsuddannelserne skal styrkes.

En høj kvalitet i uddannelsen er afgørende for, hvordan Social- og sundhedsuddannelserne på Diakonissestiftelsen i fremtiden vil klare sig i "uddannelseskongurrencen". I en kvalitetssikring af social- og sundhedsuddannelsen indgår der monitorering og fastsættelse af kvalitet i forhold til strukturer omkring undervisningen og undervisningsrelaterede aktiviteter, processer i arbejdstilrettelæggelsen samt resultatet af dette. Det betyder, at der kontinuerligt skal fokuseres på, hvordan vi sikrer den højeste kvalitet. Kvalitetssikringen skal tage udgangspunkt dels i de ministerielt fastlagt indsatsområder, dels i egne identificerede indsatsområder og kriterier for kvalitet (jf. årlig Selvevaluerings- og opfølgingsplan samt "Monitorering og kvalitetssikring af sosu-uddannelsens praksis" – dokumenterne er at finde på hjemmesiden her: <https://www.diakonissestiftelsen.dk/sosu/talfakta>).

Underviserrollen

Formål: Underviseren på grund- og hovedforløbet leder arbejdet i klassen og fungerer som facilitator i læreprocesserne.

Klasseledelse og dynamik:

- Underviseren organiserer og strukturerer klassens arbejde, så det bliver muligt for underviseren, sammen med eleverne, at skabe rammerne for elevernes læring.
- Underviseren har overblik over både klassens og de mindre gruppers dynamik, samt bestræber sig på at arbejde motiverende med henblik på at øge elevernes faglige udbytte. De interaktioner, der opstår i klasserummet, giver underviseren eksplicit udtryk for at kunne håndtere, idet underviseren identificerer opståede konflikter og handler aktivt med henblik på en god konfliktløsning. Dette kan effektueres ved f.eks. at italesætte uenigheder over for klassen, både forebyggende og ved opstået konflikt, samt kunne inddrage andre samarbejdspartnere ved behov.

Didaktik:

- Det forudsættes, at underviserens kendskab til den enkelte elev og dennes læringsforudsætninger gør det muligt for underviseren at differentiere undervisningen således, at den enkelte elev kan udvikle sig, og at underviseren kan monitorere dette.
- Ift. gruppedannelse planlægges dette i forskellige konstellationer ift. elevernes faglige og personlige kompetencer.
- I klasserummet tydeliggør underviseren, at læring er en individuel og samskabende proces initieret af mange forskellige aktiviteter, og hvor eleven tager ansvar og er medskabende af egen læring ved eksempelvis: Klasedrøftelser, gruppediskussioner, fælles og individuel refleksion og feedback.
- Underviseren inddrager og arbejder med elevernes forforståelser, således at det giver mening i den faglige kontekst.

Facilitering og relation:

- Underviseren møder eleverne ud fra en anerkendende og ligeværdig tilgang.
- Underviseren fungerer som facilitator i processer, hvor den enkelte elev bliver øvet i at se potentialet i gruppemedlemmernes forskelligheder ift. gruppens samlede læringsudbytte.
- Underviseren arbejder eksplicit med fokus på relationsdannelse mellem underviseren,

den enkelte elev og eleverne indbyrdes bl.a. ved at italesætte elevernes forskelligheder som en styrke, samt vigtigheden af fællesskabet.

Forventninger til eleverne

Forståelsen af, at læring i vid udstrækning finder sted i samværet med andre, medfører, at det er nødvendigt, at eleverne forholder sig aktivt til hinandens tanker og ideer.

Undervisningen er tilrettelagt, så eleverne arbejder både individuelt, i grupper og i klassen. Dette kræver at:

- eleven tager bevidst ansvar for egen læring og faglig udvikling ved bl.a. dagligt at holde sig orienteret i Studie+, at komme til tiden og være velforberedt.
- eleven henvender sig ved behov for hjælp og støtte ift. det faglige og egen trivsel, f.eks. til klasselærer eller uddannelsesvejleder.
- eleven udviser respekt og interesse over for andre elevers eller underviserens forslag til, hvordan en opgave kan løses og inddrager disse perspektiver i opgaveløsningen.
- eleven deltager aktivt i såvel klasse- som gruppearbejde og sørger for at aflevere opgaver til tiden.
- eleven tager medansvar for klassens trivsel og egen rolle i fællesskabet både ift. at bidrage til fællesskabet og give plads til andre.
- eleven har respekt for skolens rammer og følger skolens ordensregler.

Der sker progression i forventninger til eleverne gennem grundforløb og hovedforløb således, at forventningerne til elevernes aktive og selvstændige deltagelse skærpes gennem uddannelsesforløbet.